

Milan Vincetič

Simultanka Bobbyja Fischerja

S šahovskimi figurami iz krhkega mavca je bilo treba kot s počenim jajcem. Saj imajo vendar dušo, se je križal Jadranko, bivši matematik, sicer pa nazadnje računovodja v diskontu, več kot krščansko dušo, čeprav so kot črvi zobje. Nič zato, če se jim luščijo robovi, če se bela in črna lovca komaj prepoznata, nič zato, če se napijejo dežja in so težke, da bi jih komaj premaknili drvarski konji, šah je namreč boj moža na moža, konjenik nad konjenika, možnar nad možnarja, šah je spopad, ki ne pojenja v nobenem vremenu, noben vihar ne odpihne algebrskih kombinacij na nikoli dolgočasni geometriji črno-belih kvadratov. Jadranka je bila namreč ena sama vzhičenost. Ne vihajte nosu, jim je oporekal, te figure so metuzalemi kot vsi mi: stare v kosteh in gibih, a poskočne in preudarne v glavah. Saj so bile vendar celo večnost pozabljene v Trafiki, v kateri je namakalo in zmrzovalo, zato ni čuda, da so njihove okončine zarjavele.

“Glejte,” je razgrnil povečano fotokopijo srednjih strani berlinskega šahovskega žurnala Kagans neueste Schachnachrichten iz leta 1929, “s prav takšnimi figurami se je kratkočasila gospoda na osrednjem vrtnem šahu v sanatoriju Siesta v Budimpešti. No, ja,” je povlekel, “pravzaprav so naše figure ponesrečene kopije Stauntonovih odlitkov iz graške delavnice Zwergel & Sohn, “a so za naše razmere več kot odlične. Celo Teichmann, Grünfeld, Tartakowera, Tarasch ter Nimcovič so jih oboževali. Samo pogledajte to eleganco, to čvrstost, kot bi šlo za balerine, celo pešaki niso videti kot navadni suličarji.”

“Morda bi bilo bolje, da bi odlivali vrtno palčke,” je pridral Topolino.

Ta gora, ta bivši vodovodar, je bil od sile. Nikomur ni šlo v glavo, kako je ta okorni mastodont spravil svojo goro mesa v starodobnega topolina 500c, s katerim da je že osvojil predlanski

gorski rally oldtimerjev. Bil je kot namazan kruh, dokler mu ni pregorelo. In zadnje čase sta z Jadrankom spet odkopala bojno sekuro. Kot bi šlo za neke njune davne neporavnane račune.

Kljub vsemu se je le Jadranko zavihtel na prestol: Topolino je precej časa vihal nos, medtem ko so Pivota, nekdanjega bombanderja lokalnega rokometnega drugoligaša, srbeli prsti, da bi zamenjal z Bambijem, ki se je ravnokar trudil z malo rokado.

“Pomisli, Jadranko, če bi namesto teh zguljenih figur, ki bi jih bilo najboljše zmleti v beton, premikali plastične vrtno palčke s takimi,” je Topolino pomenljivo pokazal z desnico do komolca, z levico pa na Bambija, “morda bi se nam pridružila tudi kakšna mimoidoča potrebница ...”

“Ali celo nunica, Topolino ...” je pogriznil Pivot.

Bambiju pa je vse šlo skozi eno uho noter, skozi drugo ven: nasitil se jih je. Tega, da so vsako noč po petkrat. Tega, da so one zmeraj prej omagale kot oni. Tega, da so bile po prsih kosmate kot povodni možje. Tega, da v denarnicah še zmeraj nosijo njihove najdaljše sramne dlake. Da med svoje perilo namesto naftalina zlagajo njihove neoprane hlačke.

“Hočeš reči, Topolino, da bi rad figure na elektriko. Ali kar na daljinca. Dajta, no, šah vendar ni navadna kurbarija, to je vendar ...”

“Kraljevska igra, Jadranko,” sta zdrdrala kot rekruta.

“Zakaj pa potem imamo Bambija, tega našega srnjačka? Da se bo za naš krvavo zaslužen denar le pretegoval kot tisti naš mačkon?” je dvignil pogled.

Bambi je ostal, odkar se je z Jadrankom prvič rokoval. Bambi, in ne Albert, ta deklica za vse, ki je ubogal na migljaj: Bambi sem, Bambi tja, skoči nam po limonado in rdečega, medtem ko bomo premislili, so krakali v zboru, tudi ti si lahko eno privoščiš, spotoma skoči na telefon in sporoči našim ženičkam, da se partija ne razpleta po načrtih, zato bomo zamudili na kosilo, bomo že s taksijem, če nas ne bodo držale noge, a o tem niti besede, Bambi, pa tudi ne o tem, da se nabira taka nevihta, proti kateri je vesoljni potop le poletna plohica.

A Bambi je bil potrpežljiv kot mula. Ti metuzalemi sicer ne mečejo denarcev kar tako skozi okno, skoparijo pa tudi ne. Zato se spleča potrpeti. Vsaj čez poletje, s prvo slano se tako zarijejo v svoje luknje in preždiyo zimo pri nočnih radijskih programih.

“Hej, Bambi, si ti sploh pismen?” jih je preglasil Jadranko. “Rekel sem ti: črni skakač od Sb3 na Sd4 in ne na Sa5!”

“Pusti ga, naj misli tudi s svojo glavo,” mu je oporekal Pivot, “morda je tako bolje za oba.”

“Nobene svoje ne bi zamenjal za obe vajini,” je špuknil Topolino in pomignil dečku, da naredi po svoje. Tudi njegova je namreč včasih obveljala.

Bili so zategla družčina, ki se jim je prvi pridružil tigrast mačkon, ki je bil dvignil glavo le takrat, ko si je Pivot odmotal svoj večni hamburger. Vsi po vrsti so bojda nekoč blesteli na nekih medconskih turnirjih: Jadranko je pometel s Charlesom Jaffejem, ameriškim velemojstrom, v zadušnem floridskem

pristaniškem pubu Bulldog, Topolinu je že po tridesetih potezah predal igro belgijski mojster George Koltanowski, Pivot pa je tako obral avstrijskega vele-mojstra Rudolfa Spielmanna, da je le-ta nekemu regionalnemu žurnalu plačal poldrugi tisočak kron, da stvar ne pride v javnost. Naše zmage seveda ne bodo nikoli zabeležene v šahovskih enciklopedijah, je skimaval Jadranko, ker se mednarodna organizacija FIDE ne drži svojega gesla, namreč *Gens una sumus – Mi smo ena družina*. Zanje smo najbrž zgolj pankrti, se je ponavadi kremžil, navadni premikalci figur, ki da bi jih moralo biti sram, ker se jih sploh dotikamo.

“Pa ga pograbi, Bambi, tega preklemanega skakača, za grivo, če že nima vajeti ...” se je nenadoma predramil.

“Ali ga kar povleci za rep, če ga sploh ima ...” je siknil Pivot.

In ostal odprtih ust. Kot vsi. Vse se je namreč zgodilo v delčku sekunde: velikanski pes se je bil kot strela z jasnega zapodil med šahovske figure in jih pometel kot keglje.

“Sami smo si krivi, da si potez nismo zapisovali,” se je prvi znašel Jadranko.

“Za danes smo končali,” je zamahnil Topolino.

“Remija najbrž ne bi iztržil, ta doga mi je prišla več kot naročena,” se je nekam zadovoljno popraskal Pivot.

Odvlekli so se kot megle: spredaj rahlo sključen Jadranko, za njim je štorljajl Topolino, medtem ko se je Pivot odpravljal v bližnji bife, le Bambi se je še kot kup nesreče oklepal skakača, ki se ni in ni umiril.

“Ste morda videli mojega psa?” se je oglasilo za njegovim hrbtom.

Počasi se je obrnil: dekle, postrizeno na ježka, tam okoli dvaindvajsetih, v vročih hlačkah, ki so se takrat nosile, je skočilo na klop in začelo na ves glas klicati bojda pobeglega psa.

“Kar strgal se mi je,” je opletala z vrvico, “kar pobežlja, ko zavoha mačke. Na kilometer jih zazna in ni je sile ... Na križ me bodo pribili, če ga ne bo ... Ni naš, varuška sem, takole, prek študenta, pa moram vsak dan z njim na sprehod ...” je spustila glavo in se prazno zazrla v ozko ulico, ki se je nedaleč zožila v potemljen lijak.

Psa pa od nikoder. Kot da je skupaj s tem trgcem poniknil v nenadno tišino.

“Pomagam ti zložiti te figure na tisto tvojo cizo, Bambi, morda se Azor tačas vseeno priklati nazaj,” je pristopila.

“Saj ni tako hudo, gospodična,” je mencial, “noben pes se še ni izgubil ...”

Ko sta naložila figure na cizo, se je pes vrnil. Pravzaprav ga je za ovratnico privlekel Pivot, ki se je bil nagonsko pognal za njim.

“Moral bi mu zaviti vrat, pa mu ga nisem zaradi vas, gospodična,” se je nejevoljno prestopal.

A pes je bil nenadoma videti zadovoljen in potešen: legel ji je k nogam, dvignil glavo, pomolel jezik in si dal mirno pripeti ovratnico.

“Samo da pospravim šah pod streho, preden se zares ulije,” je odvrnil Bambi in se uprl v voziček, medtem ko je pes nekajkrat kar nevarno zategnil vrvico, kot bi preverjal, če lahko dekle še enkrat prelišiči.

A mačkon se kljub vsemu ni ganil od družčine. Pa tudi večji kos hamburgerja si je prislužil za svoje junaštvo.

“Zdaj smo pravi dream team,” je prisedel Jadranko, “midva s Topolinom kot prvokategornika bova na prvi deski, torej v senci, vidva, Pivot in Murva, pa na drugi.”

“A samo do mednarodnega turnirja,” se je pošalil novi.

“Pri šahu velja kot pri lovcih: najprej si poganjač, potem šele lovec. In ti, Murva,” ga je vzvišeno ošinil Topolino, “se boš moral najprej odkupiti: malemu, glej, našemu srnjačku Bambiju, ki se bo kmalu posušil od napora, boš pomagal nekaj časa pospravljati figure.”

Kaj mu je ostalo drugega, kot se sprijazniti. Saj se je vendar nedavno pridružil tej šahovski kompaniji zaradi prijatelja, ki si je bil kupil računalnik. Bambija pa je obliil znoj: da je ta možiček s cilindričnimi očali, ki je ob njem veselo potiskal cizo, rezal mrtvake? Saj je bil vendar zlatar. Pa so ga kar privili, mu je nekaj dni po njegovem prihodu pojasnjeval Jadranko, z onimi na patologiji se je bil povezal v mafijo, topil zlato iz izdrtih zob, ki da jih je, ko jih je obrusil, vstavljaj v prstane namesto poldragih kamnov.

“Pa jim dolgo niso stopili na prste, tem botrčkom,” je Jadranko prilival olje na ogenj, “družčina je bogatela, tudi Murvi je cvetel posel da je kaj, pa se jim je zataknilo pri prekopu nekega utopljenca. Zobna slika se ni ujemala, pa tudi prstan, ki da je pozneje postal zaščitni znak njihovega klana, je izgubil ...”

“Več kot grozljivka,” je Pivot pristavil svoj lonček, “Murva, ta, ki bi nam rad solil pamet, ta zlatozobko, je vreden najmanj električnega stola ... A so ga oprostili ... Vidiš, mali, cel svet je umazan, z zlatom pa lahko ...”

Bambiju so od strahu izstopile oči.

“Tudi če ni vse res, Bambi ...” ga je skušal pomiriti Pivot.

“Doma pa da ima celo omaro šahovske literature ...” je zaobrnil Topolino.

“Ph, kot da je sam Bobby Fischer,” je pljunil Jadranko in pomignil Bambiju, naj vendar že povleče otvoritveni potezi d3 in e4, še preden bo spet pridirjal kakšen pes in z enim skokom uničil ves njihov popoldanski trud.

“**Kako kaj mala, Bambi?**” ga je prestrelil izpod obrvi.

Predel je roki in za trenutek postal. Ter podložil cizo.

“Ne glej me kot tele v nova vrata, tista, Bambi, postrizena na ježka, s psom,” je vztrajal.

Delal se je, kot da ga ne razume.

“Vse se zve, čeprav ima mesto tako slepe oči kot gluha ušesa. Pravim ti, Bambi, vredna je, vredna, pipica. Pa še mična je, taka fantička. Če ne bi imela za poldrugo številko prevelikih joškov in če bi nosila hlače, bi jo s svojega okna zamenjal za ... Pa še tako po fantovsko hodi ... In to jo dela ... V sosesčini živi,” se je zagledal med strehe, “včasih ji sledim, kako vodi tisto mrcino na sprehod. Povem ti, moj prijatelj iz mladosti, sošolec Radko, ki živi nekaj hiš vstran, je pobral tega svojega bikca iz pasjega zavetišča. Za pest ga je bilo, zdaj pa je taka zverina! Skleroza in sladkorna

ga daje, mojega Radka, živi kot puščavnik, tako kot jaz, mala, tista tvoja Vinka, ki jo je dobil prek oglasa, pa je pravo živo srebro ...”

Zasmilil se mu je: šahovska družčina si ga je preveč privoščila. Drobil je kot mravlja, iz pljuč mu je brbotalo, tu in tam, ko sta morala čez vzpetinico, ga je obllil neprijeten znoj.

“Presenečenje imam zate, Bambi, pravzaprav bo v pomoč obema,” je postal in si otrl čelo.

Ko je odklenil vrata Trafike, odsluženega kioska, ki je nekaj časa služil kot priročno skladišče cigaret, se je Bambiju potemnilo pred očmi.

“Nisva vendar branjevca, Bambi,” ga je pocukal za rokav, “odslej bova za prevoz uporabljala to limuzino ... Veliko lažje nama bo ...”

“Saj je vendar ...”

“Nič zato, Bambi,” ga je nagloma prekinil, “poglej, gumijasta kolesa ima, pa še ročno zavoro, pa še prebarvati sem ga dal, da že na prvi pogled ne bi ... In podmazan je, pa tudi vzmeti so privite ...”

“Saj vendar ne moreva, gospod ...” je lovil sapo.

“Kaj bi to, vozičku je vseeno, kakšen tovor prevaža. Prej so bila pač trupla, zdaj pa bodo te figure, Bambi,” je kot za srečo dvakrat potrkal po lesu, “saj so vendar te najine figure kot tista trupla, zaradi katerih se ti ni treba mrščiti: na zunaj nežive, znotraj pa mrtvo hladne.”

“V vseh časopisih bova, Murva,” je zamencal.

“Ah, tega sem že vajen, Bambi,” je zamahnil z roko in se kislo posmehnil.

Zasvetilo se mu je: stara naveza torej še deluje, Murva je dobil ta mrliški voziček iz patologije, tisti doktor ali vsaj njegov pomočnik mu še vedno na skrivaj ...

“Kar preložiiva nanj te najine mavčne vojačke, da bova zjutraj lahko dlje spala, Bambi,” ga je podrezal.

Tekal je kot miška. Samo po njemu znanem redu je spravil figure na, vsaj na prvi pogled, premajhen voziček.

“Tisto o moji šahovski literaturi, ki se mi že pol stoletja valja po omarah, pa sem mislil čisto zares,” se je obrnil in mu podal ključ, “ta najina bivša sejmarska ciza pa tako ni za drugega kot za komunalce ...”

A pasja mrcina je delala vse manjše kroge.

“Marš!” je začel na slepo topotati z nogami.

Prepozno je, je zadrgetal, pokazal sem tej hijeni, da imam mehka kolena, zdaj zdaj bo po meni, vse je najbrž zakuhal Murva, ta policijska zverina pa ga je izvohal in se spravil nadme, najbolje bo, da dvignem roke in se delam mrtvega ...

“Azor! Azor, prostor!” se je zaslišal ukazovalen ženski glas, ko se je bil že sesedel od strahu in si z rokami zakril oči.

Mrcina je v hipu sedla.

“Mislil sem, da me bo konec,” je komaj izdaval.

“Ej, moj Bambi,” ji je šlo na smeh, “kakšen pa si? Zato pa te Azor ni spoznal! Samo črne rokavice in baretka ti manjkajo, pa bi se s to limuzinco preselil v krematorij izza železnice ... Ali pa kar na patologijo ...”

Azor se je ubogljivo zleknil, spodvil rep in stegnil šape.

“To je gotovo Murvino maslo, Bambi, pripovedoval mi je o tebi. Prostor, Azor, prostor!” je z vrstico ošvrknila psa. “Saj ni slab, ta Murva,” je začela, ko se je pes končno umiril, “le nekaj ga grize. Z gospodom Radkom cele popoldneve presedita v salonu, ne da bi črhnila. Celó sliši se, kako se nabira prah ...” je premolknila in spustila pogled. “A danes ga ne bo, stisnilo ga je. Srce. Živeti bi moral zlagoma kot stenska ura, on pa ...”

Bambi je prisedel, pes pa se je zadovoljno zvil pod klop.

“Se bosta že spoprijateljila, Bambi,” ga je pobožala med ušesi, “ni tako razdražljiv kot tisti tvoji ...”

“Metuzalemi ...” je končal.

“Pa metuzalemi,” je dahnila. “Zavlekel se je v svojo luknjo in čaka. Pa po tebi je povprašal. Lahko greva skupaj, ti tvoji, kot praviš, metuzalemi, se bodo že sami znašli. A njim niti besedice, obljubiš?”

Pokimal je. Ta njen nasmeh. Ta njen ježek. Ta prosov v njenih šarenicah. Pa ustnice, ki kot da zobljejo.

“Pomagala ti bom postaviti figure, gotovo so že neučakani, Bambi,” se je obrnila.

“Po svoje pa niso tako napačni, Vinka.”

“Kakor za koga,” je smeje odvrnila, medtem ko je popustil zavoro, da je voziček dobil rahel zalet.

Res: Jadranko se je obnašal kot kak kapelnik. Z nekakšno paličico je hodil od enega do drugega, se ustavljal za hrbti in vsake toliko potrkljal v beležnice.

“Najprej teorija, potem strategija,” je dvigal glas, “začeli bomo z otvoritvijo 1b3, ki jo danes imenujejo Nimcovič-Larssnov napad. Potem sledi, seveda z belimi figurami,” je kar stresal iz rokava, “e5, druga poteza je Lb2 Sc6, tretja c4 Sf6, četrta e3 d6, peta Sc3 g6, šesta Sf3 Lg7 in ...” je učeno vrtel paličico, medtem ko je Topolino zaostajal, “... in pozicija je izenačena. Pred vami se bo odvila prava šahovska lepotica ...”

“Jaz bi raje, da bi se privila kakšna iz mesa in krvi ...” je pomežiknil Pivot.

Bambi jih je komaj dohajal. Če jih Jadranko ne bi krotil, bi vpili vsevprek. Sonce je pripekalo, beton se je ogrel do vrelišča, peklo ga je skozi japonke, najhuje pa je bilo, da so namesto jemanja figur raje uporabljali taktiko izogibanja. Tako se polje ni in ni moglo sprazniti. V svoje beležke so vpisovali vsako, tudi prazno potezo, zdelo se je, da se jim je v možganih povečalo število krvničk, igrali so izmenično, v krogu, vsak proti vsem in noben proti nobenemu.

“Če bi bili štirje, bi bili v paru, tako pa se vrtimo na mestu. Kot da vsak igra le proti sebi ...” se je prvi naveličal Topolino.

“Saj je vendar tudi vsak človek črno-bel, plus-minus, a² in a⁻². Odločite se, proti kateri svoji polovici boste igrali, pa bo več kot zanimivo,” se ni dal Jadranko.

Delovali so kot peklenski stroj: Jadranko v desnem kotu klopi, samosvoj in zmeraj pripravljen, Topolino kot kakšen učenec, ki bi rad kaj prepisal, a ne ve kaj, Pivot navit kot vzmet, a hkrati premalo odločen.

“Murva bi bil zlata vreden,” se je čez čas oglasil Pivot.

“Murva, Murva, ta patokirurg,” je prhnil Topolino, “dokler ga ni bilo, je vse teklo kot po maslu. Potem pa nenadoma nekakšna teorija, nekakšna znanost o šahu, ki da se skriva v teh njegovih revijah. Samo pogledjte si, lisjaka, in s tem Bambija,” je krilil z rokami, “sodelujeta v navezi. V predalniku vozička, v katerem so pokópiči nekoč hranili rokavice in vrv za spuščanje, sta nam pritaknila to veleumnost. In še več kot to ...” je globoko zajel zrak in besno zalučal beležko.

“Da ne izpademo popolni amaterji, moj Topolino. Zakaj bi delali napake, ki so jih že drugi zdavnaj preskočili ...” ga je skušal zadržati Jadranko.

Sesedel se je kot vreče. In za nekaj trenutkov poparjeno obsedel.

“A na hitropoteznem turnirju te bom zmlél v prah, tudi tebe, Bambi bambijevski,” je spet tlesknil po mizi, “tebe, pa tisto tvojo Murvico tudi ... pa tisto tvojo ritkico ...”

Dvignilo mu je pokrovko.

“Jebemti, Topolino,” ga je od zadaj popadel Pivot, “saj vendar nismo v ringu!”

“Še več kot v ringu,” je klecnil in zagnal kozarec na črno polje h4, potem ko je Bambi stežka povlekel belo trdnjavo na e4.

Komaj sta potrkala, je bil že na vratih.

Dišalo je po cimetu. Gospod Murva se je skoraj izgubil v naslanjaču. S koco čez kolena je topo zrl skozi zaveso. Vsakič ko je roletó ošvrknila veja, se je zdrznil.

“Kot da sama smrt pogleduje izza vogala,” je prebiral s prsti.

Vinka je stopila v kuhinjo, da bi pristavila čaj.

“Natoči si, Bambi, saj Radko ni kužen. Pravkar je bil odšel. Se niste srečali na stopnicah? Kar v njegov kozarec si natoči. Domači orehovec,” je prikimaval, “ubije tudi nosoroga, ne pa nekaj nahodnih bacilov. In kaj vaju je pravzaprav prineslo?”

V predsobi se je oglasila ura.

“Vaši so spraševali po vas,” se je izgovoril Bambi.

“Kateri ‘vaši’, Bambi?” je komaj slišno zamomljal. “Ah, ja,” je zazehal in se zagledal v svetlobni stožec, “tisti moji ... šahisti, kajne?”

Kot da ga obira plesen, je pomislil Bambi.

Vinka je dolila čaja. Sovražil ga je. Sovražil to pobarvano, nesladkano tekočino, ki da dela čudeže, njega pa samo napenja.

“Pa vidva? Saj ni slab, ta tvoj Bambi, moja Vinka. Saj ima še čas, da mu zraste rožiček,” si je počasi snel očala in jih začel brisati v rob halje.

Igralo mu je v očeh, Bambi pa je vidno zardel. Ni in ni se mogel znebiti občutka, da ga imajo vsi za njenega zelenega bratranca, s katerim preživlja svoje zadnje deviške počitnice.

“Kar lep par sta, Bambi, kot ulita. Pa Azor, Vinka? Psiček in pol,” se je pogladil po bradi. “A ima še tako nasršene dlake kot tvoj ježek na glavi, draga moja?”

“Celo z mačkonom se je pobratil, Murva,” je prikimala.

Nič se ni zganilo: prastaro pohištvo s preloma stoletja, nekaj porcelanskih kipcev, svetleča posoda, ki je samevala v kredenci, nemški pisalni stroj, pokrit z namiznim prtom, ki se je ugnezdil med kupi revij in knjig.

“Če bosta potrebovala sobo, Bambi,” mu je pomignil, ko je odšla v kuhinjo po nekaj kock sladkorja, “lahko to opravita pri meni. V tisti, s katero sva s staro. Pa ne samo s staro,” mu je zaigralo na ustih, “z mojo rajnko Gerdo, tudi druge sem razveseljeval ... Zato,” mu je pomignil, naj pride bliže, “naj bo diskretnost strogo zajamčena ...”

“Moški pogovori, torej,” se je med vrati oglasila Vinka.

Bile so je ene same oči. Kot semena bučk. Pa ta njena ježevka, v kateri se je tajila svetloba. Pa ti njeni boki, se je sladkal Murva, ta njen neulovljiv korak, te njene begajoče prsi, ko sede in prekriža noge.

“Radku sem vse razložil, Vinka. In mu dokazal,” je začel, potem ko je srknil požirek čaja, “z njegovo prvo ženo, s Katarino, si nisem umazal rok. Vidiš, da so čiste,” je obrnil dlani proti njej, “Katarinico smo pokopali z njenimi uhani, ki so bili pravi, kar sem mu danes tudi dokazal, pa tudi poročnega prstana ji nismo sneli. Njej ne, njej,” je pomrmral, “ne pravim pa, da nismo ... Konec koncev, mrtve duše vendar ne potrebujejo zlata ... pač pa zobe, draga moja ... da se lahko obgrizejo ... da si dajo duška ... Si morda brala Danteja?”

Odkimala je. Samota ga je dodobra načela. Prej, ko ga še niso izdajale oči, predvsem pa roke, tega ni bilo čutiti, zgrnilo pa se je nanj pred poltretjim letom, ko se je posušila Gerda.

“Dal sem jo odkopati, da sem mu dokazal,” je nenadoma vstal in pokazal proti vratom, “Radku, ja, Vinka, tvojemu Radku, ker je raznesel,” je dvignil glas, “da sem svojo Gerdo pospremil na oni svet z verižico, ki da jo je nosila njegova Katarina, njo pa, da smo pospravili le z neko plastiko ...”

“Ne smete se naprezati, Murva,” ga je Bambi potisnil nazaj v naslanjač.

“Res se ne bi smel, a vselej ko pride,” se je ozrl po sobi, kot da opreza, “me ves čas gleda sumničavo, kot da sem garjav in kužen obenem ...”

Pomirjevalo je dobro prijelo: srčni utrip se je vidno umiril, pa tudi barva se mu je vrnila.

“A poznata tistega mladeniča na sliki?” je uprl prst v zaveso.

S povečane fotografije je gledal šahist ozkega obraza in polizanih las, ki si je z rokami, naslonjenimi ob rob mize, podpiral glavo.

“Robert James Fischer, bolj znan kot Bobby, na dvoboju stoletja v Beogradu, točneje v Domu sindikatov, 1970. leta,” se ni dal motiti, “ko so Sovjeti premagali igralce sveta z 20,5 : 19,5. In za zmagovalce je nastopal tudi ta mož na sliki, zvezda iz Chicaga, ki ga je šah naučila sestra, ko mu je bilo komaj šest let, ki je obesil gimnazijo na klin in s šestnajstimi leti postal šahovski profesionalc. Ki je 1972. leta kar s štirimi točkami naskoka, rezultat je bil 12,5 : 8,5, v njemu

neprijetnem Reykjaviku zmlel izzivalca Borisa Spasskega. In na tistem šampionatu v Beogradu mi je, meni osebno, podaril svojo fotografijo, kar pridrenjal sem se k njemu, na hrbtno stran se mi je podpisal, tam v predalu je, sliko pa sem dal pozneje povečati. Čista pravljica," so mu sijale oči, "on pa ..."

"Princ," je dodala Vinka.

"A ne zmeraj na belem konju, draga moja ..."

Nagonsko je segel po cigareti, jo primaknil k nosu, a je ni prižgal.

"Bobbyju so," je zlagoma začel, "njegovi kolegi na nekem turnirju v Južni Ameriki priskrbeli kurbo. Zjutraj so velemejstra vprašali: 'Bobby, kako je bilo?' Odgovoril jim je: 'Bolje, kot bi igral šah.' Potem so vprašali kurbo: 'Kako je bilo?' Ona pa jim je odgovorila: 'Bolje, da igra šah.'"

Bambi je ostal odprtih ust, Vinka pa nič.

"Čakajo vas, Murva," je dejal čez čas.

"Pravih žurnalov pa ne bodo nikoli videli, Bambi. Tiste, vidiš, na tistem kupu nad predalnikom, nikoli jih ne dam, naj raje zgorejo," se je vznejevoljil. "Ali pa naj bodo kar tvoji, če me kaj doleti. Še prej pa ... jih morava potolči, kot je znal samo on," je nekam mlačno pokazal na šahista.

"Samo on," je dvakrat ponovil Bambi, medtem ko je Vinka v kuhinji pomila tistih nekaj kozarcev, ki so ostali še od predčera.

V Trafiki se ni dalo dihati, zunaj pa je hudo lilo. Poleg vsega je natekalo po tleh, saj je bil kanal pred vhodom zamašen. Bila sta v škornjih, figure, ki sta jih bila že prebarvala, sta zlagala eno na drugo, še sreča, da so bile votle, pa tudi tesarol se je hitro sušil.

"Kot bi pripravljali svetovno prvenstvo," se je mrgodil Bambi.

"Malce pretiravajo, Bambi."

"Dandanes cel svet pretirava, Vinka."

Kot da sta se prebujala, misleč drug na drugega.

"Samo da se barva pravočasno posuši, Vinka," je bil videti zaskrbljen.

"Za vsak primer sem dodala še malo strjevalca, Bambi."

"Zlata si, Vinka," je dahnil.

"Tudi ti, Bambi," se je zravnala in potresla s čopičem.

Azor je dremal pod vozičkom. Vsake toliko je dvignil glavo in zastrigel z ušesi. Dež je neenakomerno šival po salonitkah, postajalo je hladneje, pa tudi pomračilo se je za odtenek.

"Napraviva jim še zlate obrobe, Bambi, po dvojce vijug na vsakem ovalu, pa tudi za krone bi se spodobilo, da bi jih vsaj porumenila ..."

Z eno nogo se je uprla ob skakača in ga naslonila na steno.

"Ne bi bilo slabo, kajne Bambi, če bi dodala tem konjičem tudi uzde ..."

"In kar odpeketal iz tega zadušnega poletja," je mrmraje dodal.

Rada je imela njegovo deško domišljijo. Njegove oči, ki jih je povetil vselej, ko je skušala ujeti njegov pogled.

Postavil je vedrce s tesarolom na voziček in si obrisal roke.

“Tudi voziček morava pokrancljati, Bambi. Vsaj kakšno zvezdico mu dodajva, pa tudi napere so dolgočasne, da ne bo videti že na prvi pogled ...”

Bambi se je vozička že navadil. Ni se mu več studil. Z Murvo sta ga še enkrat podmazala, da ga skoraj ni bilo treba porivati, pa tudi tiste temno vijolične resaste zavesice sta snela.

Kot se je ulilo, tako je tudi ponehalo. Kot da je Bog nekje visoko prevrnil škaf. Voda se je ocedila, da sta nekaj preostalih pravkar pobarvanih figur prenesla na podstenje. Tudi vozička sta se lotila na planem.

“Mojbog,” se je Jadranko od smeha držal za trebuh, “kaj za vraga pa počneta? Pa to je vendar spodobno vozilo, ne pa zebra! Kaj le pomenijo te bele packe na vozičku, Bambi? Pa saj se ne bomo šli maškarade!”

Svojega, kot je sam dejal, navitega korejskega terenca, okoli katerega je napletal prave pustolovščine, je neslišno parkiral izza Trafike. Vinko je namreč zadnje čase preveval neprijeten občutek, da ju zalezuje.

“Saj je tudi šah črno-bel,” se je izgovorila mladenka.

“Bo pač zebra, če hočete,” se je vdal Bambi in za korak premaknil voziček.

“Stopi, no, Bambi, v mojem džipu je semafor,” je dejal čez čas, “pošteno je že zbledel. Za nas bi še bil, a kaj pomaga, če je polovica slepih ...”

“Druga polovica pa ne vidi,” je hudomušno dodala.

Z rokami v boku se je postavil tik za njo. Čvekal je tjavdan, da bi jo zamotil, o tem, kako da bo veliki zmagovalec, kako bo Murvo, ki da je njegovo ekipo speljal na slepi tir s šahovskimi tabloidi, matiral, še preden bo prišel do sape, da si lahko svojega Bobbyja Fischerja lepo nekam vtakne in da ... Ob tem se je drzno pomikal proti njej, ki je, izzivalno pripognjena, odgovarjala le z da ali z ne; ko pa jo je z obema rokama objel za njeno mično zadnjico, je le spustila pritajen vzdih.

“Bolje bi bilo, da bi kupili novi, plastični semafor, ali pa si ga vsaj rabljenega sposodili od mestnega kluba, gospod Jadranko, bojim se, da se barva ne bo dobro prijela,” je Bambi praskal po lesonitu.

“Glavno, da sem se jaz dobro prijel,” je zasopel Jadranko in znova pomečkal njena hlebčka, medtem ko je mali v Trafiki stikal za letvicami, ki bi bile pravšnje za šablono.

Bambiju, še posebej pa ne Jadranku, ni nobenkrat ušlo, ko se je morala Vinka vzpeti na prste, da bi dosegla gornje kaveljčke, na katerih je nameščala figure. Vsak hip se bo namreč začela poslastica turnirja: končna simultanka.

“To ne bo navadna simultanka, spoštovani gostje, to je borba enega proti petim na istem šahovskem polju. Milo rečeno,” je zapel Jadrankov voditeljski glas, “en mojster, to je gospod Murva,” mu je pomežiknil, “proti možganskemu trustu, ki ga sestavljajo Topolino, Pivot, moja malenkost, gospod Radko in peti, najvišje uvrščeni gost, naš joker, gospod Silvan. Čas je, moja spoštovana publika, da se prekrizajo meči ...” si je kar sam zaploskal.

Murva pa je deloval kot goba.

“To bo prva hitropotezna simultanka na svetu,” je Jadranko razširil roke. “Po rezultatih sodeč je gospod Murva v rahli prednosti, samo pogledajte na glavni semafor,” se je zavrtel, “deset dobljenih partij in dva remija,” ni spustil Vinke z oči, “a tokrat bomo odigrali eno za vse. Se strinjate? Bambi, si pripravljen?”

Murva je rahlo pokimal in se presedel pod senčnik. Publika je otrpnila. Tudi Azor se je pobral v bližnjo senco. Samo mačkonu se je žvižgalo.

Bambi je skakljaj kot srnjaček iz škatlice za piškote, pa tudi Vinka je komaj sledila. V beležnicah so se prerivale rošade in napadi, v delčku sekunde so se morali zmeniti, katera poteza ima prednost; Pivot je deloval okorno, Topolino je komaj sledil, Jadranko je vse bolj popuščal, da ima edino prav, le gospod Radko se ni dal iztiriti, trebušast Silvan pa je tako in tako deloval kot nepotrebni privesek. Ob štiriintrideseti potezi se je začelo na nož.

“Lxd8,” je pomignil Murva.

“Txd8,” mu je v isti sapi vrnil Jadranko.

Za hipec je zavladalo premirje.

“Sxe6,” je prekinil Murva.

Nasprotniki so zatiščali glave.

“Dxe6,” je pridal Pivot.

“Dobra poteza,” je zaključil Murva in za drobec sekunde ošinil Bambija.

Ni bilo treba besed.

“Dxe6,” je ležerno premaknil belo damo.

“Tako se ne gremo,” je zagrizel Topolino. “Dogovorjena sta. Daj, Bambi,” je dvignil glas, “na fxe6!”

Niti list se ni zganil. Obe ekipi sta bili vse bolj predrzni. Bambiju je pohajala sapa, pobrane figure na robu šahovskega polja so se kopičile. Ob devetintrideseti potezi je Murva postal še odločnejši.

“Tb6,” je bil razločen.

“Txf2,” mu je v isti sapi vrnil gospod Radko.

Vinka je imela dober pregled nad igro.

“Tb7,” je bil komaj slišen Murva.

“Tf6,” je v isti sapi kontriral Topolino.

“Mojbog, gospod Murva,” je kriknila in prebledela Vinka, “mojbog, spet ga je ...”

Nekaj ducatov oči se je uprlo najprej vanjo, potem vanj, a stari Murva je sedel kot prej. Le leva ustnica se mu je rahlo pobesila. In pokrčile noge.

“Nitroglicerinko,” je planil Bambi.

“Tam,” so ga preglasili, “v desnem srajčnem žepu ... brž ...”

“Kaj še čakaš, Bambi, hitro,” je brezglavo krilil Jadranko, “na zebro ga položimo, pa v senco z njim! Po vodo skoči, Vinka, pusti že ... je kdo med nami zdravnik ...?” je živčno pogledoval po otrplih obrazih.

Čez nekaj minut se je Murva za hipec ovedel.

“Ostane nama še, Bambi,” je nabiral iz slabotnih prsi, “na ...”

“Kg3, mojster Bobby,” je težka iztisnil Bambi.

“Kg3 in črni preda,” je pripomnil Jadranko. “Španska partija, Fischer-Keres, turnir kandidatov, leto 1962. Čakali smo, Bobby,” je Murvi z robčkom otrl čelo, “da prvi narediš napako, ti pa ...”

“Tudi če me zbudiš ob polnoči, Jadranko, vem na pamet vseh njegovih šestdeset partij,” je komaj povezoval.

“Mi tudi, in tu smo te čakali, Murva,” je dodal Radko in mu pomočil čelo.

V rešilcu, ki je zamudil zaradi železniških zapornic, sta smela sedeti ob njem.

“Kako že gre tista zgodba o kurbi in Bobbyju, mojster?” ga je Bambi narahlo potresel za ramena.

“Nespodoben si,” ga je ošvrknila Vinka, medtem ko je zdravnik bentil nad monitorjem, ki da je zaradi naglih zaviranj živčno preskakoval.